



REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 12. aprila 2021.godine
Br.ref.:RK 1745/21

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI87/20

Podnosilac

“SUVA” Rechtsabteilung

Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda E. Rev. br. 68/2019 od
27. januara 2020. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednika
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija
Gresa Caka-Nimani, sudija
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija, i
Nexhmi Rexhepi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnelo osiguravajuće društvo “SUVA Rechtsabteilung” sa sedištem u Lucernu, Švajcarska, koje zastupa ICS Assistance L.L.C, preko Visara Morine i Besnika Z. Nikqija, advokata u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost rešenja [E. Rev. br. 68/2019] Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) od 27. januara 2020. godine. Podnosilac zahteva je osporeno rešenje primio 10. februara 2020. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti gore navedenog rešenja Vrhovnog suda, kojim su podnosiocu zahteva navodno povređena osnovna prava i slobode zagarantovane članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP) i članom 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. (Zaštita imovine) Protokola br. 1 EKLJP.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na stavu 4. člana 21. [Opšta načela] i stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, članovima 22. [Procesuiranje podnesaka] i 47. [Individualni zahtevi] Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. [Podnošenje podnesaka i odgovora] Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Dana 8. juna 2020. godine, podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Dana 12. juna 2020. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Nexhmija Rexhepija za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Arta Rama-Hajrizi (predsedavajuća), Bekim Sejdiu i Selvete Gërxhaliu-Krasniqi.
7. Dana 17. juna 2020. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu. Istog dana, Sud je Osnovnom sudu u Prištini, Odeljenju za privredne sporove (u daljem tekstu: Osnovni sud), poslao zahtev da dostavi povratnicu koja dokazuje kada je podnosilac zahteva primio osporeno rešenje Vrhovnog suda.
8. Dana 3. jula 2020. godine, Osnovni sud u Prištini je dostavio traženu povratnicu, koja pokazuje da je podnosilac zahteva primio osporeno rešenje 10. februara 2020. godine.
9. Dana 26. marta 2021. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno je preporučilo sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Na osnovu spisa predmeta, dana 25. decembra 2012. godine, lice B.I., koje je bilo osigurano kod podnosioca zahteva, pretrpelo je saobraćajnu nezgodu koju je izazvao osiguranik društva "Siguria" u Prištini. Osiguranik podnosioca zahteva se određeno vreme lečio u Švajcarskoj Konfederaciji, koje je platio podnosilac zahteva.
11. Dana 20. septembra 2013. godine, podnosilac zahteva je pokrenuo zahtev za regresiranje duga u vansudskom postupku. Prema spisima predmeta, proizilazi da je usled nepostizanja vansudske nagodbe o odšteti u vansudskom postupku, podnosilac zahteva, dana 8. decembra 2015. godine, podneo Osnovnom sudu u Prištini tužbu na osnovu prava subrogacije.
12. Dana 5. aprila 2018. godine, Osnovni sud je presudom [III. Ek. br. 561/2015]: (i) usvojio u celosti tužbeni zahtev podnosioca zahteva; (ii) obavezao društvo "Siguria" da podnosiocu zahteva isplati naknadu u iznosu od 69.371,63 evra, zajedno sa zateznom kamatom od 12% godišnje, počev od 20. septembra 2013. godine pa do konačne isplate; i (iii) obavezao društvo "Siguria" da plati i troškove postupka.
13. Osnovni sud je svojom presudom, utvrđivanje zatezne kamate od 12%, obrazložio na osnovu člana 26. Zakona br. 04/L-018 o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti (u daljem tekstu: Zakon o obaveznom osiguranju).
14. Neodređenog datuma, društvo "Siguria" je izjavilo žalbu Apelacionom sudu protiv gore navedene presude Osnovnog suda, navodeći povrede odredaba parničnog postupka, pogrešnu primenu materijalnog prava i pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, sa predlogom da se pobijana presuda odbije kao neosnovana. Podnosilac zahteva je dostavio odgovor na žalbu i predložio da se žalba društva "Siguria" proglasi neosnovanom i da se potvrdi presuda [III. Ek. br. 561/2015] Osnovnog suda od 5. aprila 2018. godine.
15. Dana 3. septembra 2019. godine, Apelacioni sud je presudom [Ae. br. 130/2018] delimično usvojio žalbu društva "Siguria" i preinačio presudu [III. Ek. br. 561/2015] Osnovnog suda od 5. aprila 2018. godine samo u delu koji se odnosi na visinu zatezne kamate, obavezujući društvo "Siguria" da podnosiocu zahteva isplati zateznu kamatu po stopi od 8% godišnje.
16. U kontekstu poslednje navedenog, Apelacioni sud je utvrdio da je presuda Osnovnog suda u delu koji se odnosi na zateznu kamatu zahvaćena pogrešnom primenom materijalnog prava. Apelacioni sud je utvrdio da se "[...] *odobrena kamata od prvostepenog suda, pravno [...] ne primenjuje na sporove za regres duga već samo na zahteve tretiranja zahteva oštećenih lica za naknadu štete u vanparnične postupke kako se predviđa članom 26. Zakona o obaveznom osiguranju od auto odgovornosti, odredbe u koje se poziva prvostepeni sud. [...] Stav 7. člana 26. Zakona o obaveznom osiguranju od autoodgovornosti, isključuje primenu kamate od 12% za regres duga, kamata predviđena samo za ne tretiranje i zadocnjenja tretirana zahteva oštećenih osoba za nadoknadu. Iz ovog proizilazi da tužilac ima pravo samo na zateznu kamatu predviđeno*

članom 382. ZOO-a [Zakona o obligacionim odnosima], ali ne i „kvalifikovanom“ kamatom prema odredbi primenjenih od prvostepenog suda”.

17. Dana 30. oktobra 2019. godine, podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu reviziju protiv presude [Ae. br. 130/2018] Apelacionog suda od 3. septembra 2018. godine, navodeći povrede odredaba parničnog postupka i pogrešnu primenu materijalnog prava, sa predlogom da u konkretnom slučaju treba primeniti član 26. stav 6. Zakona o obaveznom osiguranju, odnosno da treba primeniti godišnju stopu zatezne kamate u visini od 12%.
18. Dana 27. januara 2020. godine, Vrhovni sud je rešenjem [E. Rev. br. 28/2019] odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva protiv presude [Ae. br. 130/2018] Apelacionog suda od 3. septembra.
19. Povodom svog utvrđenja, Vrhovni sud je obrazložio sledeće:

“Iz revizije ovlašćenog tužioca, proizilazi da presuda drugostepenog suda je pobijena samo što se tiče odluke u vezi sa obračunatom kamatom. U smislu člana 30.2. ZPP-a [Zakona o parničnom postupku], kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev, a u konkretnom slučaju, glavni zahtev je regresija duga u iznosu od 69.371,63 €, a kamata je sporedan zahtev, tako da u smislu stava 1. ovog člana kao vrednost predmeta spora, uzima se u obzir samo vrednost glavnog zahteva. U članu 211.1. ZPP-a, predviđa se da se revizija ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari ili ispunjavanje neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3.000 €. S druge strane, proizilazi da revizija ovlašćenog tužioca nije dozvoljena”.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da je rešenje [E. Rev. br. 28/2019] Vrhovnog suda od 27. januara 2020. godine doneto uz povredu njegovih osnovnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP i članom 46. [Zaštita imovine] u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP.

I. Što se tiče navoda o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

21. Podnosilac zahteva navodi povredu člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP kao rezultat povrede prava na (i) obrazloženu sudsku odluku i (ii) pristup sudu; kao i (iii) nepodudaranja ili razlike u sudskoj praksi Vrhovnog suda.

(i) Što se tiče navoda o neobrazloženosti sudske odluke

22. Podnosilac zahteva na početku naglašava da osporeno rešenje Vrhovnog suda “[...] nije podržano konkretnom pravnom odredbom koja bi na izričit način isključila mogućnost postupka tužbenog zahteva u vezi sa zateznom kamatom revizijom. Radi istine, Zakon o parničnom postupku ne sadrži jednu takvu

određbu (gde se izričito ne dozvoljava revizija u vezi sa zateznom kamatom), ali ograničenje dozvoljenosti ili ne revizije, podržava se u vrednosti imovinsko pravnih sporova.”

23. Podnosilac zahteva u nastavku takođe navodi: “[...] ograničenje dozvoljenosti ili ne revizije, podržava se u vrednosti imovinsko pravnih sporova. Inače, u konkretnom slučaju, imovinsko pravi zahtev ima veze sa „komercijalnim sporovima“ (u vezi s čim se dozvoljava revizija u sporovima u vrednosti od više od 10,000.00 Evra / član 508 ZPP-a) a ne kako je naglašeno u obrazloženju rešenja Vrhovnog suda, iznos od 3,000.00 Evra (za šta rezultuje da se Vrhovni sud nije referisao pravično odgovarajućoj odredbi u vezi sa vrednošću spora u konkretnom slučaju kao "komercijalni spor")”.
24. Inače, podnosilac zahteva je izložio osnovna načela prava na obrazloženu sudsku odluku koje je zagarantovano članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP i u prilog tim argumentima, podnosilac zahteva se pozvao i na slučajeve Suda KI35/18, podnosilac *Bayerische Rechtsterverband*, presuda od 11. decembra 2019. godine; KI87/18, podnosilac *IF Skadeforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine; KI72/12, podnosilac *Veton Berisha i Ilfete Haziri*, presuda od 17. decembra 2012. godine; KI22/16, podnosilac *Naser Husaj*, presuda od 9. juna 2017. godine; KI97/16, podnosilac *IKK Classic*, presuda od 4. decembra 2017. godine; KI143/15, podnosilac *Muharrem Blaku i drugi*, rešenje o neprihvatljivosti od 13. juna 2018. godine; KI24/17, podnosilac *Bedri Salihu*, presuda od 27. maja 2019. godine, kao i na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP) *Hadjianastassou protiv Grčke*, presuda od 16. decembra 1992. godine; *Van de Hurk protiv Holandije*, presuda od 19. aprila 1994. godine; *Hiro Balani protiv Španije*, presuda od 9. decembra 1994. godine; *Garcia Ruiz protiv Španije*, presuda od 21. januara 1999. godine; *Hirvisaari protiv Finske*, presuda od 27. septembra 2001. godine; *Suominen protiv Finske*, presuda od 1. jula 2003. godine; *Buzescu protiv Rumunije*, presuda od 24. maja 2005. godine; *Pronina protiv Ukrajine*, presuda od 18. jula 2006. godine, i *Tatishvilli protiv Rusije*, presuda od 22. februara 2007. godine.
25. Podnosilac zahteva smatra da osporenim rešenju Vrhovnog suda nedostaje odgovarajuće obrazloženje iz razloga što je pogrešno protumačen stav 2. člana 30. Zakona o parničnom postupku (u daljem tekstu: ZPP). Podnosilac zahteva navodi da mu je kao posledica toga uskraćeno pravo na glavnu raspravu o njegovom tužbenom zahtevu u celosti, odnosno da mu je onemogućeno “[...] da se po reviziji razmotri navod o pogrešnoj primeni materijalnog prava u delu tužbenog zahteva koji se odnosi na zateznu kamatu”.
26. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da je “[...] član 30 ZPP-a samo u funkciji određivanja vrednosti predmeta spora u celini ali na nijedan način u slučajeve kada tužbeni zahtev u vezi sa kamatom koja je jedini predmet (nezavisan) glavnog pretrisa (kao i u konkretnom slučaju revizijom)”.
27. Podnosilac zahteva nastavlja naglašavajući sledeće: “U protivnom, stav, odnosno takvo gramatičko tumačenje odredbe člana 30.2 ZPP-a od Vrhovnog suda Kosova, rezultuje nelogičan sa zaključkom da spor u vezi sa tužbenim zahtevom o kamatama je potpuno beskorisno”. U kontekstu ovog navoda, podnosilac

zahteva se poziva na tužbu od 8. decembra 2015. godine, gde je, prema njegovim rečima, "[...] zatezna kamata [...] bila obuhvaćena u tužbenom zahtevu zajedno sa zahtevom za subrogaciju koje je istovremeno tretirano kao takvo i presudama sudova nižih instanci".

28. Podnosilac zahteva u nastavku podvlači da se njegovo obrazloženje "[...] zasniva na dobro poznatom konceptu građanskog prava da „kamata ima istu sudbinu kao i glavna obaveza“, prema tome, uskraćivanje prava na glavni pretres revizijom kao u konkretnom slučaju ispostavlja se da je u suprotnosti sa ovim konceptom i kao takav ne može biti predmet razmatranja revizijom, odnosno u jednom sudskom postupku".
29. S tim u vezi, podnosilac zahteva ponovo navodi da se to da "sud nije uspeo pružiti adekvatno obrazloženje odluke, tumači i pravično sprovodi član 30 ZPP-a u spornoj stvari, argumentuje [...] i u pogledu doktrine. Prema Komentaru Zakona o parničnom postupku (Morina, Iset i Selim Nikqi, "Komentar-Zakon o parničnom postupku" (2012), "odredba stava 2, člana 30 ZPP-a izričito određuje da ostali sporedni zahtevi (kamata) ne moraju se računati za određivanje vrednosti predmeta spora". Ova definicija u vezi sa određivanjem vrednosti spora je logična posledica sprovođenja načela da "sporedni zahtevi (kamata) dele sudbinu glavnog zahteva". Sledstveno tome, podnosilac zahteva ponavlja, "[...] kamate se ne uzimaju u obzir za određivanje vrednosti predmeta spora, osim u slučaju kada je kamata jedini predmet tužbenog zahteva". U kontekstu poslednje pomenutog, podnosilac zahteva navodi: "[...] za tužbeni zahtev u vezi sa kamatom kao predmet revizije, odnosno nezavistan zahtev u glavnom pretresu, uzima se u obzir njen iznos za određivanje vrednosti spora – ovo u smislu odredbe člana 30.1 i 30.2 ZPP-a. Inače, jedan drugačiji stav i tumačenje ove odredbe, rezultuje zaključkom da je tužbeni zahtev bezvredan za zateznu kamatu i kao takav onemogućuje tretiranje stvari revizijom – kao nedozvoljenu, kako je odlučio Vrhovni sud osporenim rešenjem".
30. U kontekstu prethodno navedenog, podnosilac zahteva se poziva na sudsku i ustavnu praksu u regionu, navodeći da "[...] zatezna kamata može biti samo razmatranje revizijom uključujući odgovarajuću praksu o načinu izračuna vrednosti spora gde zatezna kamata je predmet revizije". U prilog ovom navodu, podnosilac zahteva se poziva na prezentaciju "Dr. Ivo Grbin: Vrhovni Sud Hrvatske II Rev 65/00 od 30.09.2003 Stav. Ustavnog Suda RH Odluka Br. U-III-2646/2007 & Delimično BiH: Vrhovni Sud BiH Br. 57 o PS 004906 16 rev 2 od 11.08.2016. godine".
31. Podnosilac zahteva ponavlja da je "Vrhovni sud Kosova [...] ovim onemogućio da se razmatraju tvrdnje tužioca o komercijalnom sporu, odnosno za razmatranje tvrdnje o načinu izračunavanja zatezne kamate u konkretnoj stvari i primenu godišnje norme 12% umesto 8% koliko je određeno odlukom Apelacionog suda. Iz spisa predmeta na jasan način primećuje se vrednost spornog tužbenog zahteva za kamatu koja je bila predmet revizije (razlika između godišnje norme 8% i 12%) je u vrednosti od 16,956.45 Evra. Prema tome odluka Vrhovnog suda o ne dozvoljavanju revizije podnosioca, osnivajući se na kriterijum visine tužbenog zahteva prema Zakonu o parničnom postupku, jasno pokazuje da

obrazloženje odluke Vrhovnog suda ne samo da je manjkavo već predstavlja i pogrešno tumačenje važećeg zakona”.

32. Na kraju i u kontekstu izostanka obrazloženja sudske odluke, podnosilac zahteva navodi: *“Nedostatak obrazloženja osporene odluke se dokazuje i činjenicom da u delu obrazloženja, Vrhovni sud nije ni precizirao visinu vrednosti tužbenog zahteva u relaciji sporednih zahteva, dakle zatezne kamate. Za Vrhovni sud je bilo dovoljno obrazloženje rešenja samo jednim kratkim stavom da “se u konkretno slučaju glavni zahtev je regresija duga u iznosu od 69.371.63 evra, dok kamata je sporedni zahtev tako da se u smislu stava 1. ovog člana, kao vrednost predmeta spora uzima samo vrednost glavnog zahteva”, na dajući nijedno daljnje razjašnjenje koliko je novčana vrednost sporednog zahteva u ovom sudskom slučaju i ako je jedna takva odluka u suprotnosti sa dobro poznatim principom u građanskom pravu da “kamata ima istu sudbinu kao i glavna obaveza”.*

(ii) *Što se tiče navoda o uskraćivanju prava na pristup sudu*

33. Podnosilac zahteva naglašava da su mu rešenjem Vrhovnog suda uskraćeni pravo na pristup sudu i pravo na saslušanje.
34. Podnosilac zahteva precizira: *“Pošto je podnosilac koristio sve redovne pravne lekove kako bi ostvario pravo odštete zahtevom za subrogaciju u prvom i drugom stepenu, jedna takva odluka Vrhovnog suda sa značajnim nedostacima u delu obrazloženja, predstavlja uskraćivanje pristupa pravdi i predstavlja istinsko loše upravljanje pravdom u konkretnom slučaju”.*

(iii) *Što se tiče navoda o nepodudarnosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda*

35. S tim u vezi, podnosilac zahteva objašnjava da *“[...] ima na desetine slučajeva Vrhovnog suda Kosova da je u postupku revizije odlučeno u vezi sa tvrdnjama pogrešne primene materijalnog prava u vezi sa zateznom kamatom, odnosno da se u konkretnom slučaju primenjuje zatezna kamata od 12% godišnje (prema „lex spicialis“), [...]”* i da kao rezultat toga, prema navodima podnosioca zahteva, usled izostanka razmatranja njegove revizije od strane Vrhovnog suda ostaje na snazi presuda Apelacionog suda *“[...] pogrešnom primenom materijalnog prava (godišnja norma 8%) što je u suprotnosti sa praksom Vrhovnog suda Kosova”.* U kontekstu poslednje navedene, podnosilac zahteva se poziva i dostavio je presude Vrhovnog suda, odnosno rešenje [E. Rev. 43/2014] od 22. septembra 2014. godine; i presude [E. Rev. 25/2014 od 13. maja 2014. godine]; [E. Rev. 23/2017] od 14. decembra 2017. godine; i [E. Rev. 27/2018] od 24. septembra 2018. godine. Podnosilac zahteva je dalje dostavio i presudu [C. br. 745/2013] Osnovnog suda u Prištini od 28. septembra 2016. godine i presudu [Ae. br. 247/2016] Apelacionog suda Kosova od 6. juna 2018. godine.

II. *Što se tiče navoda o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP*

36. Podnosilac zahteva takođe navodi da je usled *“[...] neuspeha Vrhovnog suda Kosova da donosi obrazložene odluke (i u konkretnom slučaju arbitrarno*

odbijanje revizije)” koju je on podneo, povređeno i pravo na imovinu zagarantovano članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP.

37. U kontekstu ovog navoda, podnosilac zahteva naglašava “[...] da je imao legitimno očekivanje da će uživati nadoknadu u gore navedenom iznosu prema pravu na subrogaciju, što znači, pravo na naknadu štete prouzrokovanu od odgovarajuće osobe ili njegovog osiguranika odgovornosti na osnovu godišnje kamate određene zakonom”. S tim u vezi, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Suda KI58/09, KI59/09, KI60/09, KI64/09, KI66/09, KI69/09, KI70/09, KI72/09, KI75/09, KI76/09, KI77/09, KI78/09, KI79/09, KI03/10, KI05/10 i KI13/10, *Gani Prokshi i 15 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova*, presuda od 18. oktobra 2010. godine, stav 59, kojim je istakao da je “[...] takvo legitimno očekivanje zagarantovano članom 1. Protokola br. 1 Konvencije, njegov karakter je konkretan, a ne čista nada”.
38. Podnosilac zahteva je u nastavku naveo: “Ovo [njegovo] legitimno očekivanje se podržava u Sistemu obaveznog osiguranja od autoodgovornosti (član 2. stav 4, CBK-a, Pravilo br. 3 o Obaveznom osiguranju od autoodgovornosti – 2008 [...]). Povodom toga, podnosilac zahteva se poziva i na slučaj Suda KI40/09, podnosilac *Imer Ibrahim i 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova*, presuda od 23. juna 2010. godine, i predmet ESLJP-a *Gratzinger i Gratzingerova protiv Republike Češke*, predstavka br. 39794/98, odluka o prihvatljivosti od 10. jula 2002. godine.
39. Sledstveno tome, podnosilac zahteva zaključuje da uskraćivanje njegovog prava “[...] na subrogaciju i na plaćanje zatezne kamate prema važećem zakonodavstvo kao posledica jedne neobrazložive odluke jasno predstavlja mešanje u uživanje prava imovine u smislu člana 46. Ustava i člana 1. Protokola 1. Evropske konvencije za ljudska prava”.
40. Naposljetku, podnosilac zahteva traži od Suda: da proglasi njegov zahtev prihvatljivim; da utvrdi da je osporeno rešenje [E. Rev. br. 68/2019] Vrhovnog suda od 27. januara 2020. godine doneto u suprotnosti sa članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, kao i članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, kao i da osporeno rešenje Vrhovnog suda proglasi ništavim i vrati predmet na ponovno odlučivanje.

Relevantne ustavne i zakonske odredbe

Ustav Republike Kosovo

Član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.
2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.

3. Suđenje je javno, osim u slučajevima kada sud, iz posebnih razloga, smatra da je isključivanje štampe ili javnosti, u korist pravde, ako bi njihovo prisustvo moglo naškoditi javnom redu ili nacionalnoj sigurnosti, interesima maloletnika, ili zaštiti privatnog života stranaka u postupku, na zakonom propisan način.

4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice.

5. Svako ko je optužen za krivično delo će se smatrati nevinim, sve dok se ne dokaže njegova/njena krivica, u saglasnosti sa zakonom.

Član 46. [Zaštita imovine]

1. Garantuje se pravo na imovinu.

[...]

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 6. (Pravo na pravično suđenje)

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se izriče javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, nužno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.

2. Svako ko je optužen za krivično delo smatraće se nevinim sve dok se ne dokaže njegova krivica na osnovu zakona.

3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:

a. da u najkraćem mogućem roku, detaljno i na jeziku koji razume, bude obavešten o prirodi i razlozima za optužbu protiv njega;

b. da ima dovoljno vremena i mogućnosti za pripremanje odbrane;

c. da se brani lično ili putem branioca koga sam izabere ili, ako nema dovoljno sredstava da plati za pravnu pomoć, da ovu pomoć dobije besplatno kada interesi pravde to zahtevaju;

d. da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispituju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;

e. da dobije besplatnu pomoć prevodioca ako ne razume ili ne govori jezik koji se upotrebljava na sudu.

Dodatni protokol uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda

Član 1.
Zaštita imovine

Svako fizičko i pravno lice ima pravo na neometano uživanje svoje imovine. Niko ne može biti lišen svoje imovine, osim u javnom interesu i pod uslovima predviđenim zakonom i opštim načelima međunarodnog prava.

Prethodne odredbe, međutim, ni na koji način ne utiču na pravo države da primenjuje zakone koje smatra potrebnim da bi regulisala korišćenje imovine u skladu s opštim interesima ili da bi obezbedila naplatu poreza ili drugih dažbina ili kazni.

Zakon br. 03/L-006 o parničnom postupku

4. Utvrđivanje vrednosti predmeta spora

Član 30.

30.1 Tužilac ima dužnost da u imovinsko – pravnim sporovima , u tužbi utvrdi vrednost predmeta spora. Kao vrednost predmeta spora se ima u vidu sama vrednost glavnog zahteva.

30.2 Kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev.

POGLAVLJE XIV VANREDNA PRAVNA SREDSTVA

Član 211.

211.1 Protiv presude drugostepenog suda, stranke mogu da podnesu reviziju u roku od trideset (30) dana od dana kada im je uručena presuda.

211.2 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve , predaju stvari, ili ispunjavanjem neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3,000 €.

211.3 Revizija se ne dozvoljava u imovinsko pravnim odnosima u kojima se tužbeni zahtev ne odnosi na novčane zahteve, na predaju stvari ili na ispunjavanje neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora navedenog u tužbi tužioca ne prelazi sumu od 3,000 €.

211.4 Izuzetno, kada je reč o tužbenom zahtevu iz stava 2 i 3 ovog člana, revizija je uvek dozvoljena:

- a) u sporovima za izdržavanje;*
- b) u sporovima za nadoknadu štete zbog izgubljenog izdržavanja, povodom smrti davaoca izdržavanja;*
- c) u sporovima iz radnih odnosa koje inicira zaposleni protiv odluke za prestanak radnog odnosa.*

Član 508.

Revizija u trgovinskim sporovima nije dozvoljena ukoliko vrednost predmeta spora u napadnutom delu pravosnažne presude ne prelazi 10.000 €

ZAKON 04/L-077 O OBLIGACIONIM ODNOSIMA [objavljen u Službenom listu dana 19. juna 2012. godine. Prema članu 1059. Zakona, Zakon je stupio na snagu šest (6) meseci posle objavljivanja u Službenom listu]

Član 281.
Zakonska subrogacija

Kad obavezu ispuni lice koje ima neki pravni interes u tome predmetu, na njega prelazi, na osnovu zakona, u času ispunjenja, poveriočevo potraživanje sa svim sporednim pravima.

POGLAVLJE 3
DOCNJA U ISPUNJENJU NOVČANIH OBAVEZA

Član 382.
Zatezna kamata

- 1. Dužnik koji zadocni u ispunjavanju novčanih obaveza duguje, osim glavnice, i zateznu kamatu*
- 2. Iznos zatezne kamate je osam procenta (8%) godišnje, osim ako nije drugačije određeno posebnim zakonom.*

PODGLAVLJE 6
PRELAZ OSIGURANIKOVIH PRAVA PREMA ODGOVORNOM LICU NA
OSIGURAVAČA (SUBROGACIJA)

Član 960.
Subrogacija

- 1. Isplatom naknade iz osiguranja prelaze na osiguravača, po samom zakonu, do visine isplaćene naknade sva osiguranikova prava prema licu koje je po ma kom osnovu odgovorno za štetu.*
- 2. Ako je krivicom osiguranika onemogućen ovaj prelaz prava na osiguravače, u potpunosti ili delimično, osiguravač se oslobađa u odgovarajućoj meri svoje obaveze prema osiguraniku.*
- 3. Prelaz prava sa osiguranika na osiguravača ne može biti na štetu osiguranika, te ako je naknada koju je osiguranik dobio od osiguravača iz bilo kog uzroka niža od štete koju je pretrpeo, osiguranik ima pravo da mu se iz sredstava odgovornog lica isplati ostatak naknade pre isplate osiguravačevog potraživanja po osnovu prava koja su prešla na njega.*
- 4. Izuzetno od pravila o prelazu osiguranikovih prava na osiguravača, ova prava ne prelaze na osiguravača ako je štetu prouzrokovalo lice u srodstvu u pravoj liniji sa osiguranikom ili lice za čije postupke osiguranik*

odgovara, ili koje živi sa njim u istom domaćinstvu, ili lice koje je radnik osiguranika, osim ako su ta lica štetu prouzrokovala namerno.

5. Ali ako je neko od lica pomenutih u prethodnom stavu bilo osigurano od odgovornosti, osiguravač može zahtevati od njegovog osiguravača naknadu iznosa koji je isplatio osiguraniku.

ZAKON BR. 04/L-018 O OBAVEZNOM OSIGURANJU OD AUTOODGOVORNOSTI

Član 26.

Postupak zahteva za naknadu štete

1. Osiguravatelj je obavezan da, za štete u ljudstvu, najkasnije u roku od šesdeset (60) dana, dok za štete u vlasništvu, najkasnije u roku od petnaest (15) dana od dana podnošenja zahteva za naknadu štete, da razmotri zahtev i da pismeno obavesti oštećenu stranu o:

1.1. ponudi za naknadu štete sa odgovarajućim objašnjenjem;

1.2. odluci i pravnim razlozima odbijanja zahteva za naknadu štete, kada su odgovornost i visina štete mogu osporiti.

2. Ukoliko podneseni zahtev nije kompletiran sa dokazima i potrebnom dokumentacijom radi određivanja naknade štete, osiguravatelj je obavezan da, najkasnije u roku od tri (3) dana od dana primanja zahteva za naknadu štete, pismeno obavesti oštećenog precizirajući sa kojim dokazima i dokumentacijom se treba dopuniti zahtev. Od dana primanja, odnosno kompletiranja dokumentacije zahteva, počinju da važe rokovi iz stava 1. ovog člana o obavezi osiguravatelja za tretiranje zahteva o naknadi štete.

3. CBK donosi će podzakonske akte koje će odrediti procedure za naknadu štete, uključujući i određivanje kad će se smatrati kompletnim zahtev sa dokazima i potrebnom dokumentacijom radi odlučivanja u vezi sa naknadom štete.

4. Ukoliko nije moguće određivanje štete, odnosno određivanje kompletne naknade štete, odgovarajući osiguravatelj je obavezan da isplati oštećenoj strani neosporivi deo štete u formi predujma, unutra roka navedenog u paragrafu 1. ovog člana.

5. U slučaju kada odgovorni osiguravatelj ne odgovori oštećenoj strani unutar roka određenog u paragrafu 1. ovog člana, oštećeni ima pravo da podnese tužbu u nadležnom sudu.

6. U slučaju nepoštovanja utvrđenih rokova u stavu 1. ovog člana, i ne ispunjavanja obaveze za isplaćivanje avansa iz stava 4. ovog člana, odgovorni osiguratelj smatra se da je zakasnio u ispunjavanju obaveze za nadoknadu, obavezujući se isplati zateznu kamatu. Ova zatezna kamata isplaćuje u visini od 12% godišnje stope i obračunava se za svaki dan zakašnjenja do izmirenja prouzrokovane štete od strane odgovornog osiguratelja, počevši od dana podnošenja zahteva za nadoknadu.

7. Odredbe iz stava 1, 2, 4 i 5 ovog člana primenjuju se shodno i u slučaju tretiranja zahteva za naknadu šteta koje su obaveza ureda za štete po osnovu graničnog osiguranja i obaveze Fonda za kompenzacije.

8. Prilikom zahteva za naknadu štete iz sistema međunarodnog kartona osiguranja sprovodiće se posebna procedura i rokovi u skladu sa Kretskim sporazumom.

Ocena prihvatljivosti zahteva

41. Sud prvo ocenjuje da li je zahtev ispunio uslove prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovníkom.

42. U tom smislu, Sud se poziva na stavove 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji propisuju:

“1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.

[...]

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.

43. Sud se takođe poziva i na stav 4. člana 21. [Opšta načela] Ustava, koji propisuje: *“Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva”.*

44. U nastavku, Sud razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Zakonom. U tom smislu, Sud se poziva na članove 47. [Individualni zahtevi], 48. [Tačnost podneska] i 49. [Rokovi] Zakona, koji utvrđuju:

Član 47. [Individualni zahtev]

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva”.

Član 48. [Tačnost zahteva]

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

Član 49.
[Rokovi]

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku...”.

45. U tom smislu, Sud prvo primećuje da podnosilac zahteva ima pravo da podnese ustavnu žalbu pozivajući se na navodne povrede svojih osnovnih prava i sloboda, koja važe i za pojedince i za pravna lica (vidi slučaj Ustavnog suda br. KI41/09, podnosilac zahteva *Univerzitet AAB-RIINVEST L.L.C.*, rešenje o neprihvatljivosti od 3. februara 2010. godine, stav 14).
46. Što se tiče ispunjenja ostalih uslova prihvatljivosti koji su propisani Ustavom i Zakonom i izloženi u gornjem tekstu, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva ovlašćena strana koja osporava akt javnog organa, odnosno rešenje [E. Rev. br. 68/2019] Vrhovnog suda od 27. januara 2020. godine, nakon što je iscrpeo sva pravna sredstva propisana zakonom. Podnosilac zahteva je takođe naglasio osnovna pravna i slobode za koje tvrdi da su mu povređeni u skladu sa uslovima iz člana 48. Zakona i podneo je svoj zahtev u skladu sa rokovima određenim u članu 49. Zakona.
47. Pored toga, Sud takođe razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni u pravilu 39. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika. Pravilo 39 (2) Poslovnika propisuje:

“(2) Sud može smatrati zahtev neprihvatljivim, ako je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije dovoljno dokazao i potkrepio tvrdnju”.

48. Sud podseća da se saobraćajna nezgoda desila 2012. godine. Istu je izazvao osiguranik društva “Siguria”, dok je osiguranik podnosioca zahteva B.I, pretrpeo materijalnu štetu. Sud, takođe, naglašava da je prema navodima podnosioca zahteva, dana 20. septembra 2013. godine, tražena odgovarajuća odšteta od društva “Siguria”, a s obzirom na to da nije postignut sporazum, podnosilac zahteva je 8. decembra 2015. godine, podneo tužbu Osnovnom sudu. Zahtev za naknadu štete je usvojen od strane Osnovnog suda i određena zatezna kamata u visini od 12%, počev od 20. septembra 2013. godine pa do konačne isplate. U tom kontekstu, Sud podseća da je Osnovni sud presudom [III. Ek. br. 561/2015] od 5. aprila 2018. godine, utvrđenje zatezne kamate od 12% obrazložio na osnovu člana 26. Zakona br. 04/L-018 o obaveznom osiguranju u vezi sa članom 382. stav 2. ZOO-a.
49. Apelacioni sud je presudom [Ae. br. 130/2018] od 3. septembra 2019. godine, delimično usvojio žalbu društva “Siguria”, a presudu [III. Ek. br. 561/2015] Osnovnog suda od 5. aprila 2018. godine, preinačio samo u pogledu dela koji se odnosi na visinu zatezne kamate, te obavezao društvo “Siguria” da podnosiocu zahteva isplati zateznu kamatu po godišnjoj stopi od 8%, utvrdivši da je Osnovni sud po ovom pitanju pogrešno primenio materijalno pravo, odnosno da član 26. stav 6. Zakona o obaveznom osiguranju nije primenljiv u slučajevima potraživanja na osnovu prava subrogacije, već da je u ovom slučaju primenljiv član 382. ZOO-a. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je podneo reviziju

Vrhovnom sudu, osporavajući presudu Apelacionog suda samo u odnosu na deo njegove odluke koji se tiče zatezne kamate. U tom slučaju, Vrhovni sud je rešenjem [E. Rev. br. 28/2019] od 27. januara 2020. godine, odbacio reviziju podnosioca zahteva kao nedozvoljenu. Vrhovni sud je utvrdio da je podnosilac zahteva podneo reviziju samo po pitanju zatezne kamate i da se pozivajući se na član 30. stav 2. ZPP-a, zatezna kamata kao sporedan zahtev ne uzima u obzir ako ne predstavlja glavni zahtev, što je u ovom slučaju zahtev za naknadu na osnovu prava subrogacije u vrednosti od 69.371,63 evra. Kao rezultat toga, Vrhovni sud je primenom stava 2. člana 211. ZPP-a, utvrdio da *“vrednost predmeta spora u pobijanom delu presude ne prelazi 3.000 €”*.

50. Podnosilac zahteva osporava gore navedena utvrđenja Vrhovnog suda, navodeći da je osporeno rešenje zahvaćeno povredom njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovanog članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP. Sud podseća da povodom svoje tvrdnje o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva navodi: (i) neobrazloženost sudske odluke; (ii) uskraćivanje njegovog prava na pristup sudu; i (iii) nepodudarnost u sudskoj praksi, kao rezultat oprečnih odluka Vrhovnog suda.
51. Sud podseća da podnosilac zahteva takođe navodi i povredu prava na imovinu koje je zagarantovano članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP.
52. Ove dve kategorije navoda, odnosno navode o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje i povredi prava na imovinu, Sud će razmotriti na osnovu sudske prakse ESLJP-a, u skladu sa kojom je, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači osnovna prava i slobode zagarantovane Ustavom. Sud će u nastavku razmotriti navode podnosioca zahteva povodom tvrdnje o povredi prava na pravično i nepristrasno suđenje, da bi zatim nastavio sa razmatranjem navoda koji se odnose na pravo na imovinu.

I. Navodi o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP

(i) Povodom navoda o neobrazloženosti sudske odluke

53. Sud podseća da podnosilac zahteva u kontekstu svog navoda o neobrazloženosti sudske odluke smatra da osporenim rešenju Vrhovnog suda nedostaje odgovarajuće obrazloženje zbog toga što je pogrešno protumačen stav 2. člana 30. ZPP-a. Podnosilac zahteva u nastavku podvlači da se njegovo obrazloženje *“[...] zasniva na dobro poznatom konceptu građanskog prava da „kamata ima istu sudbinu kao i glavna obaveza“, prema tome, uskraćenje prava na glavni pretres revizijom kao u konkretnom slučaju ispostavlja se da je u suprotnosti sa ovim konceptom i kao takav ne može biti predmet razmatranja revizijom, odnosno u jednom sudskom postupku”*. U nastavku ovog navoda, podnosilac zahteva precizira da *“kamata, bilo kao sporedni zahtev (deljenjem sudbine glavnog zahteva – u vrednosti od 69,371.63 Evra) tako i kao nezavistan zahtev (koji je predmet razmatranja revizijom u vrednosti od 16,956.45 Evra), rezultuje sa vrednošću spora od više od iznosa od 10,000.00 Evra (u skladu sa odredbom člana 509 ZPP-a) i kao takva ispunjava proceduralne uslove da bude predmet razmatranja revizijom”*.

54. Sledstveno tome, podnosilac zahteva precizira da "[...] vrednost spornog tužbenog zahteva za kamatu koja je bila predmet revizije (razlika između godišnje norme 8% i 12%) je u vrednosti od 16,956.45 Evra. Prema tome odluka Vrhovnog suda o ne dozvoljavanju revizije podnosioca, osnivajući se na kriterijum visine tužbenog zahteva prema Zakonu o parničnom postupku, jasno pokazuje da obrazloženje odluke Vrhovnog suda ne samo da je manjkavo već predstavlja i pogrešno tumačenje važećeg zakona".
55. Prema tome, na osnovu navoda podnosioca zahteva, Sud primećuje da podnosilac zahteva, iako pokreće pitanje neobrazloženosti odluke, u suštini, u vezi sa odredbama člana 30. ZPP-a navodi pogrešno tumačenje i primenu zakona od strane Vrhovnog suda.
56. Iz tog razloga će Sud, na osnovu sadržaja navoda podnosioca zahteva, oceniti da li navodi o pogrešnoj primeni zakona spadaju u sferu zakonitosti ili ustavnosti.
57. S tim u vezi, Sud prvo naglašava da se kao opšte pravilo, navodi o pogrešnom tumačenju zakona koje su navodno izvršili redovni sudovi odnose na oblast zakonitosti i kao takvi, nisu u nadležnosti Suda, i iz tih razloga ih Sud, u načelu, ne može razmatrati (vidi slučajeve br. KI06/17, podnosilac *L.G. i petoro drugih*, rešenje o neprihvatljivosti od 25. oktobra 2016. godine, stav 36; KI75/17, podnosilac *X*, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2017. godine, stav 55 i KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, presuda od 30. maja 2018. godine, stav 56).
58. Sud je dosledno ponavljao da nije njegov zadatak da se bavi činjeničnim ili pravnim greškama koje su navodno počinili redovni sudovi (zakonitost), osim ukoliko su i u meri u kojoj su tim greškama mogla biti povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). On sam ne može ocenjivati zakon koji je opredelio redovni sud da donese određenu umesto neke druge odluke. U suprotnom, Sud bi postupao kao sud "četvrtog stepena", čime bi zanemario ograničenja koja su postavljena u njegovoj nadležnosti. U stvari, uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, predmet *García Ruiz protiv Španije*, ESLJP, br. 30544/96, od 21. januara 1999. godine, stav 28, i vidi, takođe, slučajeve: KI70/11, podnosioci zahteva *Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine; kao i gore navedene slučajeve KI06/17, podnosilac *L. G. i petoro drugih*, stav 37, i KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, stav 57).
59. Sud je dosledno držao ovaj stav zasnovano na sudskoj praksi ESLJP-a, koja jasno navodi da nije njegova uloga da preispituje zaključke redovnih sudova u pogledu činjeničnog stanja i primene materijalnog prava (vidi predmet ESLJP-a *Pronina protiv Rusije*, predstavka br. 65167/01, odluka o prihvatljivosti od 30. juna 2005. godine; i gore citirane slučajeve Suda KI06/17, podnosilac *L.G. i petoro drugih*, stav 38 i KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, stav 57).
60. U tom smislu, Sud je u skladu sa sudskom praksom ESLJP-a naglasio da iako je uloga Suda ograničena u smislu ocene tumačenja zakona, on se mora uveriti i preduzeti mere kada primeti da je sud primenio zakon na očigledno pogrešan

način u konkretnom slučaju, što je moglo rezultirati “proizvoljnim” ili “očigledno nerazumnim” zaključcima za podnosioca u pitanju (vidi predmete ESLJP-a *Anheuser-Busch Inc.*, presuda, stav 83; *Kuznetsov i drugi protiv Rusije*, br. 184/02, stavovi 70-74 i 84; *Păduraru protiv Rumunije*, br. 63252/00, stav 98; *Sovtransavto Holding protiv Ukrajine*, predstavka br. 48553/99, stavovi 79, 97 i 98; *Beyeler protiv Italije* [VV], predstavka br. 33202/96, stav 108; *Koshoglu protiv Bugarske*, presuda od 10. maja 2007. godine, stav 50; vidi, takođe, gore citirani slučaj Suda KI122/16, podnosilac *Riza Dembogaj*, stav 57 i KI154/17 i KI05/18, podnosioci *Basri Deva*, *Afërdita Deva* i *Društvo sa ograničenom odgovornošću "BARBAS"*, stavovi 60 do 65 i tu korišćene reference).

61. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da je Vrhovni sud utvrdio da je podnosilac zahteva svoj zahtev za reviziju podneo protiv presude [Ae. br. 130/2018] Apelacionog suda od 3. septembra 2019. godine po pitanju visine zatezne kamate. Takođe, Sud podseća da je u svom zahtevu za reviziju podnosilac zahteva naveo pogrešno tumačenje i primenu materijalnog prava od strane Apelacionog suda prilikom određivanja visine zatezne kamate, odnosno kada je odlučio da u njegovom slučaju nije primenljiv član 26. stav 6. Zakona o obaveznom osiguranju, već da je primenljiv član 382. ZOO-a.

62. Sud primećuje da je Vrhovni sud odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva i utvrdio sledeće:

“U smislu člana 30.2. ZPP-a [Zakona o parničnom postupku], kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev, a u konkretnom slučaju, glavni zahtev je regresija duga u iznosu od 69.371,63 €, a kamata je sporedan zahtev, tako da u smislu stava 1. ovog člana kao vrednost predmeta spora, uzima se u obzir samo vrednost glavnog zahteva”.

63. U kontekstu obrazloženja Vrhovnog suda, Sud se poziva na član 30. ZPP-a, koji utvrđuje:

“30.1 Tužilac ima dužnost da u imovinsko – pravnim sporovima , u tužbi utvrdi vrednost predmeta spora. Kao vrednost predmeta spora se ima u vidu sama vrednost glavnog zahteva.

30.2 Kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev”.

64. Vrhovni sud je svojim rešenjem, pozivajući se na stav 2. člana 211. ZPP-a, utvrdio: *“U članu 211.1. ZPP-a, predviđa se da se revizija ne dozvoljava u imovinsko pravnim sporovima u kojima se tužbeni zahtev odnosi na novčane zahteve, predaju stvari ili ispunjavanje neke druga polaganja, ukoliko vrednost predmeta spora u delu pobijenom presudom ne prelazi sumu od 3.000 €. S druge strane, proizilazi da revizija ovlašćenog tužioca nije dozvoljena”.*

65. U tom smislu, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi sledeće: *“[...] u konkretnom slučaju i od stanja činjenica, evidentno je da kamata, bilo kao sporedni zahtev (deljenjem sudbine glavnog zahteva – u vrednosti od 69,371.63*

Evra) tako i kao nezavistan zahtev (koji je predmet razmatranja revizijom u vrednosti od 16,956.45 Evra), rezultuje sa vrednošću spora od više od iznosa od 10,000.00 Evra (u skladu sa odredbom člana 509 ZPP-a) i kao takva ispunjava proceduralne uslove da bude predmet razmatranja revizijom”.

66. Na osnovu napred navedenog, Sud ponavlja da Ustavni sud može ocenjivati pravna tumačenja redovnih sudova u izuzetnim slučajevima i to samo ako su ta tumačenja proizvoljna ili očigledno nerazumna (vidi, gore citirani slučaj Suda, KI75/17, podnosilac X, stav 59).
67. Međutim, na osnovu prethodno izloženog, kao i tumačenja i obrazloženja koja je dao Vrhovni sud, u konkretnom slučaju nije dokazano da postoji proizvoljnost u tumačenju koje je dao Vrhovni sud kada je odbacio reviziju podnosioca zahteva kao nedozvoljenu.
68. Sud, takođe, naglašava da podnosilac zahteva u svom zahtevu navodi i sledeće: *“[...] ograničenje dozvoljenosti ili ne revizije, podržava se u vrednosti imovinsko pravnih sporova. Inače, u konkretnom slučaju, imovinsko pravi zahtev ima veze sa „komercijalnim sporovima“ (u vezi s čim se dozvoljava revizija u sporovima u vrednosti od više od 10,000.00 Evra / član 508 ZPP-a) a ne kako je naglašeno u obrazloženju rešenja Vrhovnog suda, iznos od 3,000.00 Evra (za šta rezultuje da se Vrhovni sud nije referisao pravično odgovarajućoj odredbi u vezi sa vrednošću spora u konkretnom slučaju kao "komercijalni spor")”.*
69. U tom smislu, Sud ističe da u trgovinskim sporovima, član 508. ZPP-a utvrđuje da: *“Revizija u trgovinskim sporovima nije dozvoljena ukoliko vrednost spora u napadnutnom delu pravosnažne odluke ne prelazi 10.000 €”.* Međutim, Sud podseća da je Vrhovni sud svoje obrazloženje o odbacivanju revizije utemeljio konkretno na osnovu člana 30. stav 2. ZPP-a, čija odredba utvrđuje: *“Kamate, troškovi postupka, ugovoreni penaliteti i ostali zahtevi se ne uzimaju u obzir ukoliko ne predstavljaju glavni zahtev”.*
70. Stoga, u okolnostima konkretnog slučaja, Sud ponavlja da podnosilac zahteva, osim navoda o povredi člana 31. Ustava, kao rezultat neobrazloženosti odluke Vrhovnog suda koja je povezana sa pitanjem tumačenja i primene člana 30. stav 2. ZPP-a, nije dovoljno potkrepio niti argumentovao pred Sudom kako je ovo tumačenje *“zakonskih odredbi”* od strane Vrhovnog suda, moglo biti *“očigledno pogrešno”* i tako rezultiralo *“proizvoljnim”* ili *“očigledno nerazumnim”* zaključcima za podnosioca zahteva ili kako postupak pred Vrhovnim sudom možda nije bio pravičan ili čak proizvoljan.
71. U zaključku, Sud utvrđuje da podnosilac u svom zahtevu nije uspeo da dokaže i potkrepí svoju tvrdnju da je Vrhovni sud prilikom tumačenja i primene materijalnog prava, odnosno odredaba ZPP-a, povredio njegovo pravo zagarantovano članom 31. Ustava i shodno tome, ovaj navod je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.

(ii) *Povodom navoda o uskraćivanju prava podnosioca zahteva na pristup sudu*

72. Sud podseća da je ESLJP utvrdio da član 6. stav 1. EKLJP garantuje “pravo na sud”, na osnovu kojeg “pravo na pristup” znači da pravo da se pokrene postupak pred građanskim sudom predstavlja jedan njegov aspekt, kao suštinski deo prava na pravično suđenje. Međutim, ovo pravo nije apsolutno i može biti podvrgnuto ograničenjima; ova ograničenja su dozvoljena jer “pravo na pristup” po svojoj prirodi zahteva da ovo pitanje bude regulisano od strane država pojedinačno. U tom smislu, države uživaju određeno polje slobodne procene, a konačna odluka o poštovanju zahteva prava na pravično suđenje je na Sudu (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a *Osman protiv Ujedinjenog Kraljevstva*, br. 87/1997/871/1083, presuda od 28. oktobra 1998. godine, stav 147; vidi predmet ESLJP-a *Prince Hans-Adam II od Lihtenštajna protiv Nemačke*, br. 42527/98, presuda od 12. jula 2001. godine, stav 44).
73. U slučaju podnosioca zahteva, Sud podseća da podnosilac zahteva navodi sledeće: *“Pošto je podnosilac koristio sve redovne pravne lekove kako bi ostvario pravo odštete zahtevom za subrogaciju u prvom i drugom stepenu, jedna takva odluka Vrhovnog suda sa značajnim nedostacima u delu obrazloženja, predstavlja uskraćivanje pristupa pravdi i predstavlja istinsko loše upravljanje pravdom u konkretnom slučaju”*. S tim u vezi, podnosilac u suštini tvrdi da kao rezultat odbacivanja njegove revizije kao neosnovane osporenim rešenjem Vrhovnog suda, Vrhovni sud nije uspeo da ispita i razmotri njegov zahtev za razmatranje merituma slučaja u vezi sa zateznom kamatom.
74. U kontekstu ovog navoda, Sud podseća da je nakon presude Apelacionog suda, kojom je delimično preinačena presuda Osnovnog suda i to samo u pogledu pitanja visine zatezne kamate, podnosilac zahteva podneo reviziju Vrhovnom sudu, navodeći pogrešnu primenu materijalnog prava od strane Apelacionog suda, koji je odlučio o visini zatezne kamate od 8% na osnovu člana 382. stav 2. ZOO-a. Shodno tome, Vrhovni sud je odbacio kao nedozvoljenu reviziju podnosioca zahteva, pozivajući se na član 30. stav 2. i član 211. ZPP-a, i shodno tome, utvrdio da *“vrednost predmeta spora u pobijanom delu presude ne prelazi 3.000 €”*.
75. Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a koja je naglasila da iako svako ima pravo da koristi pravna sredstva protiv upravnih i sudskih odluka, EKLJP ne garantuje pravo na žalbu ako ono nije predviđeno domaćim zakonom (vidi, *mutatis mutandis*, predmet ESLJP-a *Darnay protiv Mađarske*, predstavka br. 36524/97, odluka od 16. aprila 1998. godine). U tom kontekstu, Sud ocenjuje da je podnosilac zahteva iskoristio raspoloživa pravna sredstva, pošto je u vezi sa njegovim zahtevom za reviziju koji se odnosio na pitanje zatezne kamate, Vrhovni sud utvrdio da je ista, na osnovu odredaba ZPP-a, bila nedozvoljena.
76. Stoga, a na osnovu gornjih objašnjenja, Sud smatra da podnosilac zahteva nije dovoljno dokazao i potkrepio svoj navod o uskraćivanju njegovog prava na pristup sudu, pa je shodno tome ovaj navod očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.

(iii) *Povodom navoda o nepodudarnosti u sudskoj praksi Ustavnog suda*

77. Povodom njegovog navoda o nepodudarnosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, podnosilac zahteva objašnjava da *"[...] ima na desetine slučajeva Vrhovnog suda Kosova da je u postupku revizije odlučeno u vezi sa tvrdnjama pogrešne primene materijalnog prava u vezi sa zateznom kamatom, odnosno da se u konkretnom slučaju primenjuje zatezna kamata od 12% godišnje (prema "lex specialis") [...]"*.
78. Sud za potrebe razjašnjenja naglašava da je ustanovio opšta načela u pogledu nepostojanja doslednosti, odnosno nepodudarnosti u sudskoj praksi u kontekstu procesnih garancija sadržanih u članu 31. Ustava u vezi sa članom 6. (Pravo na pravično suđenje) EKLJP, i to presudama KI35/18, sa podnosiocem *Bayerische Versicherungsverband*, presuda od 6. januara 2020. godine i KI87/18, sa podnosiocem *IF Skadeforsikring*, presuda od 27. februara 2019. godine.
79. Pozivajući se i na svoju sudsku praksu, Sud naglašava da u takvim slučajevima, odnosno slučajevima navoda o ustavnim povredama osnovnih prava i sloboda kao rezultat nepodudarnosti u sudskoj praksi, podnosioci zahteva moraju predstaviti Sudu odgovarajuće argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva koji su navodno različito rešeni od strane redovnih sudova, rezultirajući oprečnim odlukama u sudskoj praksi, a što je moglo dovesti do povrede njihovih ustavnih prava i sloboda zagarantovanih članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a (vidi gore citirani slučaj KI35/18, podnosilac *"Bayerische Rechtsverband"*, stav 76).
80. U okolnostima konkretnog slučaja, Sud podseća da podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud u njegovom slučaju različito odlučio kada je utvrdio da se njegov zahtev za reviziju mora odbaciti kao nedozvoljen. U prilog svom navodu, podnosilac zahteva se pozvao i dostavio četiri (4) odluke Vrhovnog suda, odnosno rešenje [E. Rev. 43/2014] od 22. septembra 2014. godine; i presude [E. Rev. 25/2014], od 13. maja 2014. godine; [E. Rev. 23/2017] od 14. decembra 2017]; i [E. Rev. 27/2018] od 24. septembra 2018. godine.
81. U vezi sa gore navedenim presudama Vrhovnog suda [E. Rev. 25/2014] od 13. maja 2014. godine; [E. Rev. 23/2017] od 14. decembra 2017. godine; i [E. Rev. 27/2018] od 24. septembra 2018. godine, Sud primećuje da se ove presude konkretno odnose na zahtev za reviziju protiv presuda nižestepenih sudova, a koje zahteve su podnela osiguravajuća društva, i koji se osim na pitanje zatezne kamate kao sporedni zahtev odnose i na glavni zahtev podnesen tužbom, odnosno zahtev za naknadu kao rezultat prava na subrogaciju i zahtev u vezi sa određivanjem visine zatezne kamate. Dok se rešenje [E. Rev. 43/2014] Vrhovnog suda od 22. septembra 2014. godine odnosi na njegovo utvrđenje o odbacivanju revizije koju je podnelo osiguravajuće društvo protiv presuda nižestepenih sudova iz razloga što vrednost glavnog zahteva dosuđena od strane nižestepenog suda nije ispunjavala zahtev podnošenja revizije na osnovu člana 508. ZPP-a. Ovim rešenjem, Vrhovni sud je utvrdio da je *"[...] vrednost spora u tužbi tužilje podnetoj sudu dana 22.9.2011. godine iznosila 7.143,71 €, po podnesku za preciziranje visine tužbenog zahteva od 13.9.2013. godine, dok je pravosnažnom presudom koja se pobija revizijom vrednost spora određena u iznosu od 6.952,88 €."*

82. Međutim, Sud ocenjuje da ove četiri (4) odluke Vrhovnog suda koje je dostavio podnosilac zahteva ne sadrže činjenične i proceduralne sličnosti, kao u slučaju podnosioca zahteva iz razloga što je u tri (3) rešenja na koja se pozvao podnosilac zahteva, predmet razmatranja povodom revizije bilo ne samo pitanje zatezne kamate, već i glavno pitanje tužbenog zahteva.
83. Shodno tome, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva, u okolnostima konkretnog slučaja, nije ispunio obavezu da iznese pred Sudom odgovarajuće argumente u pogledu činjenične i pravne sličnosti slučajeva za koje tvrdi da su različito rešeni od strane redovnih sudova, rezultirajući oprečnim odlukama u sudskoj praksi, što je moglo dovesti do povreda njegovih ustavnih prava i sloboda.
84. U zaključku, Sud utvrđuje da podnosilac zahteva u svom zahtevu nije uspeo da dokaže i potkrepi svoj navod o nepodudarnosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, pa je shodno tome ovaj navod je očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.

II. Navod o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP

85. Sud podseća da podnosilac zahteva navodi da je usled “[...] neuspeha Vrhovnog suda Kosova da donosi obrazložene odluke (i u konkretnom slučaju arbitrarno odbijanje revizije)” koju je on podneo, prekršeno i pravo na imovinu zagarantovano članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP. Podnosilac zahteva konkretno naglašava da je on u svom predmetu imao legitimno očekivanje da će uživati odštetu u gore navedenom iznosu na osnovu prava na subrogaciju, odnosno “pravo na naknadu štete prouzrokovanu od odgovarajuće osobe ili njegovog osiguranika odgovornosti na osnovu godišnje kamate određene zakonom”.
86. U tom kontekstu, Sud primećuje da podnosilac zahteva svoj navod o povredi člana 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP povezuje konkretno sa svojim navodom o povredi njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, kao rezultat neobrazloženosti sudske odluke Vrhovnog suda. U tom smislu, Sud podseća je u pogledu navoda podnosioca zahteva o povredi člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, koji se konkretno odnose na navode o neobrazloženosti odluke, povredu njegovog prava na pristup sudu i nepodudarnosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, utvrdio da su ti navodi očigledno neosnovani na ustavnoj osnovi.
87. Sud smatra da je i navod podnosioca zahteva o povredi njegovog prava na imovinu, zagarantovanog članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i da je shodno tome neprihvatljiv, kao što je utvrđeno stavom (2) pravila 39. Poslovnika.
88. U zaključku, Sud utvrđuje da je zahtev podnosioca zahteva neprihvatljiv zbog toga što su:

- I. Navodi o povredi člana 31. Ustava, koji se povezuju sa navodima (i) o neobrazloženosti sudske odluke; (ii) povredi njegovog prava na pristup sudu; i (iii) narušavanju načela pravne sigurnosti kao rezultat nepodudarnosti u sudskoj praksi Vrhovnog suda, neprihvatljivi, jer su očigledno neosnovani na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno članom 47. Zakona i stavom (2) pravila 39. Poslovnika; i
- II. Navod o povredi njegovog prava na imovinu zagarantovanog članom 46. Ustava u vezi sa članom 1. Protokola br. 1 EKLJP, neprihvatljiv, kao očigledno neosnovan na ustavnim osnovama, kao što je utvrđeno članom 47. Zakona i stavom (2) pravila 39. Poslovnika.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članovima 21.4 i 113.7 Ustava, članovima 20. i 47. Zakona i pravilima 39 (2) i 59 (2) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj dana 26.marta 2021. godine, jednoglasno:

ODLUČUJE

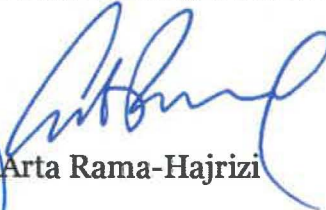
- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI ovo rešenje stranama;
- III. DA OBJAVI ovo rešenje u Službenom listu, u skladu sa članom 20.4 Zakona;
- IV. Ovo rešenje stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac


Nexhmi Rexhepi



Predsednica Ustavnog suda


Arta Rama-Hajrizi